

IN MEMORIAM IVE MAŽURAN

Ugledni povjesničar Ive Mažuran rođen je 23. studenoga 1928. godine u Brušanima u Lici. Od oca Nikole i majke Anke r. Tonković. Djetinjstvo je proveo u Lici i Primorju – Karlobag. U Osijek dolazi ratne 1942. godine nakon očevog premještaja u osječku upravu šuma. Osijek je postao ključan grad za daljnji put dr. Mažurana jer u Osijeku stječe brojna poznanstva koja ga usmjeravaju u budućem radu. Najznačajnije je poznanstvo s dr. Josipom Bösendorferom, tadašnjim ravnateljem Muzeja Slavonije u Osijeku. Dr. Mažuran mu dolazi kao gimnazijalac na stručne razgovore te dr. Bösendorferu pomaže u selidbi Muzeja s Mažuranićevog vijenca u zgradu Magistrata u Tvrđi. U Osijeku dr. Mažuran nastavlja gimnazijsko školovanje. Školovanje u Osijeku biva prekinuto u školskoj godini 1945./46. kada je udaljen s nastave. Školovanje u istoj školskog godini nastavlja u Požegi, potom u Karlovcu, a maturu polaže privatno u Zagrebu.

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu upisao je opću povijest 1948. godine. Niti studij povijesti nije prošao bez problema, jer je već krajem drugog semestra izbačen sa studija. Istovremeno je dr. Bösendorfer zbog rasprave o položaju Cincara u Osijeku ostao bez radnog mjesta direktora Muzeja Slavonije, a otac dr. Mažurana je uhićen. Povijest diplomira u prosincu 1953. godine, a početkom ožujka 1954. godine dobiva radno mjesto kustosa u Muzeju Slavonije u Osijeku. Dr. Bösendorfer mu tada postaje radni kolega koji ga prati i usmjerava u radu. Ponajviše ga usmjerava da mora početi istraživati u stranim arhivima, prvenstveno u Beču i Budimpešti. Dr. Bösendorfer umire 1957. godine, a dr. Mažuran je govorom ispraća s Aninog groblja u Osijeku. Na nagovor dr. Kamila Firingera 1960. godine prelazi u Historijski arhiv u Osijeku. O svom radu u Arhivu dr. Mažuran piše:

»Nikada prije nisam ni bio u tom Arhivu. Došao sam prvi dan, ni sobe, stola ni stolice. Zapravo, nije to ni bio Arhiv, nego Spremište Državnog arhiva u Zagrebu. Prihvatiti rješenje ili u školsku nastavu. Odlučio sam ostati, i nakon deset godina mučnoga rada stvorili smo pravu arhivsku i znanstvenu ustanovu«. Od 1969. do 1970. bio je ravnatelj Arhiva u Osijeku.

Od 1961. godine je glavni urednik Osječke revije Matice hrvatske u Osijeku. Za desetak godina uredio je 65 svezaka i pokrenuo izdavačku djelatnost Arhiva. U jesen 1969. godine ponudila mu je Školska knjiga uredničko mjesto te se 1970. godine seli u Zagreb. Boljim prihodima, put prema Beču i Budimpešti bio je otvoren. Umirovljen je 1994. godine.

Rođenjem i djetinjstvom Ličanin i Primorac, mladenaštvom Osječanin, radom i mirovinom Zagrepčanin. Tako se ukratko može sažeti život dr. Mažurana. No najveća ljubav njegova života bio je Osijek, njegova Drava, njegovi Esekeri te njegova duga i bogata povijest. Iako je većinu života proveo izvan Osijeka, Osijek je bio i ostao njegova najveća tema i inspracija. Osijeku i Slavoniji odužio se objavom poreznih popisa stanovništva s kraja 17. te početka 18. stoljeća, monografijom o srednjovjekovnom i turskom Osijeku, monografijom o Tvrđi te brojnim drugim knjigama, raspravama i člancima.

Državni arhiv u Osijeku, Matica hrvatska – ogranak Osijek te Društvo za hrvatsku povjesnicu Osijek u čast dr. Mažurana u prosincu 2013. godine organizirali su znanstveni skup »Doprinos dr. sc. Ive Mažurana hrvatskoj historiografiji«. Na znanstvenom skupu sudjelovalo je gotovo trideset izlagača koji su valorizirali rad dr. Mažurana. Tom prilikom dr. Mažuran je za Dan grada Osijeka dobio najveće priznanje za svoj dosadašnji rad, postao je počasni građanin svoga grada na Dravi.

Ive Mažuran umro je u 89. godini u Zagrebu u svom domu 16. prosinca 2016. godine, okružen suprugom Marijom te kćerima Brankom i Ljiljanom. On je značajan i kao ekonomski povjesničar. Radno mjesto urednika za povijest u Školskoj knjizi dovelo ga je u kontakt s dr. Ivanom Ercegom kao pokretačem časopisa Acta historico – oeconomica Iugoslaviae te dr. Mažuran u časopisu sudjeluje kao član uredništva. Izuzetno je značajan njegov rad na objavi poreznih popisa Slavonije krajem 17. i početkom

18. stoljeća. Pomoću tih popisa može rekonstruirana je ekonomska snaga slavonskih vlastelinstava i seljaka u navedenom razdoblju. Izvrsnim pozvanjem arhivskog gradiva u arhivima u Beču i Budimpešti omogućio je dobar uvid u arhivsku građu svim zainteresiranim istraživačima.

Cijelog života Ive Mažuran pripada osječkom historiografskom krugu istraživačke temelje postavio mu je dr. Josip Bösendorfer, u radu ga je usmjeravao dr. Kamilo Firingir, a surađivao je izuzetno kvalitetno i uspješno s dr. Stjepanom Sršanom. Izuzetno mi je drago što sam imao priliku poznavati dr. Mažurana. Posebno mu zahvaljujem na pomoći i usmjeravanjima u istraživačkom radu tijekom studija povijesti. Bila mi je velika čast Ive da mi budeš uzor, mentor i prijatelj.

Izbor knjiga Ive Mažurana:

1. Najstariji zapisnik općine Osijek-Tvrđa od 1705. godine, uvod u povijest Osijeka 18. stoljeća, Historijski arhiv Osijek, Osijek, 1965.
2. Građa o radničkom pokretu u Osijeku i Slavoniji 1867-1894, Historijski arhiv u Osijeku, Osijek 1967, str. 480.
3. Stanovništvo Osijeka 1693-1703, Historijski arhiv Osijek, Osijek 1974. (str. 344)
4. Popis naselja i stanovništva u Slavoniji 1698, godine, Zavod za znanstveni rad JAZU u Osijeku, Osijek 1988, str. 574.
5. Izvještaji Caraffine komisije o uređenju Slavonije i Srijema nakon Osmanske vladavine 1698. i 1702. godine, Sveučilište i Historijski arhiv u Osijeku, Osijek 1989, str. 290.
6. Stanovništvo i vlastelinstva u Slavoniji 1736. godine, Zavod HAZU u Osijeku, Osijek 1993., 900 str.
7. Hrvati i Osmansko Carstvo, Goldenmarketing, Zagreb 1998. str. 364.
8. Grad i tvrđava Osijek, Grafika, Osijek, 2000., str. 176.
9. Osnivanje Vojne granice u Slavoniji 1702, Državni arhiv u Osijeku, Osijek, 2005., str. 248
10. Orahovica (1228. – 2008.) srednjovjekovna tvrđava, utvrđeni dvor, trgovište i grad, Orahovica, 2008., str. 228.

Hrvoje PAVIĆ

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Teme broja / Topics

Iz povijesti ekoliša Istre
From environmental history of Istria

Iz gospodarske povijesti Hrvatske
From economic history of Croatia

Volumen XII / Broj 12
Zagreb - Samobor 2016
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić
Paul Hirt (guest editor)

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin,
Hrvoje Petrić, Drago Roksanđić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksanđić - president/predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (Le Havre-Pariz, Francuska), Slaven Bertoša (Pula), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Goran Đurđević (Požega), Josip Faričić (Zadar), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (Tempe, SAD), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Halil Inalcik (Ankara, Turska), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silvije Jerčinović (Križevci), Karl Kaser (Graz, Austrija), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Zagreb), Frank Zelko (Burlington, VT, SAD), Zlata Živaković Kerže (Osijek), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2016 .

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije

Print supported by Ministry of science, education and sport of Republic of Croatia and Koprivnica-Križevci county /

Na naslovnici / Cover:

Put Istarskog razvoda (foto: Slaven Bertoša)

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT - AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA